І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 196. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1972 No. 196. VOL. XXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

П'ятниця, 20-го жовтня 1972 року

ДЕПАРТАМЕНТ РІЛЬНИЦТВА У ВАШИНГТОНІ повідомив, що в ЗСА збільшується продукція і споживання молока. У минулому місяці продукція молока досягла 9,5 мільярда фунтів — на 1,4 відсотка більше, чим було у вересні минулого року.

НАСТУПНОГО ТИЖНЯ В ПОНЕДІЛОК президент Ричард Ніксон відвідає яких 10 міст і місцевостей в окрузі Вестчестер поблизу Ню Йорку та виступить на передвиборчих зборах у Юніондейлі, на Лонг Айленді. Передвиборча кампанія в Ню Йорку й околицях відбувалася досить в'яло, нині вже помітне деяке її пожвавлення.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ РОЗШУКИ МАЛОГО ЛІТАКА, на борту якого знаходився провідник демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Гейл Боггс та ще три особи. Літак пропав під час перелету над Аляскою. Один із радіолюбителів у Каліфорнії повідомив, що він почув повідомлення, ніби той літак сів на морському побережжі поблизу Жуно, але послані туди гелікоптери не знайшли там нікого.

ЧЛЕН ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Бертрам Поделл вніс законопроєкт, який будуть розглядати на наступному Конґресі, про заміну кольору й розміру американських банкнотів - долярів. Конґресмен запропонував поволі вилучити з обігу всі існуючі тепер паперові доляри й замінити їх іншими — різного розміру та різного кольору, в залежності від вартости банкноту. Він вважає, що така заміна ускладнить „роботу" фальшувальників і полегшить оперування долярами, їх підрахунок тощо.

ЩЕ БІЛЬШЕ ПОДОРОЖЧАЄ ЗАЛІЗНИЦЯ між Ню Йорком і Трентоном та Ню Йорком і Перт-Амбоєм. Управління Пенн-Сентрал повідомило, що квитки будуть коштувати від 26 жовтня на яких 5,5 відсотка дорожче, чим тепер.

У СТЕЙТОВІЙ ТЮРМІ В КОНКОРДІ, Массачузетс, вибухнуло заворушення серед в'язнів: 17 злочинців, засуджених на різні роки ув'язнення, напали на тюремну обслугу й кількох осіб побили. Бунт закінчився, як тільки прибула поліційна підмога.

В'ЄТНАМСЬКІ КОМУНІСТИ ДАЛІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ вістки про перелім у переговорах про замирення. Речник делеґації Північного В'єтнаму на Паризькій конференції про В'єтнам, Нгуєн Тань Ле, заявив на пресовій конференції, що „Уряд Ніксона не змінив своєї неоколоніяльної аґресивної політики", та що той Уряд далі поводиться „помилково і вперто". Так само радіо і преса у Північному В'єтнамі ведуть пропаґанду за дальше ведення війни, нічого не згадуючи про буцім-то покращані шанси замирення.

ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО В'ЄТНАМ НЕ ВІДБУЛА в четвер 19 жовтня засідання, бо готель Мажестік, в якому відбувається та конференція, був в цілості зайнятий з'їздом прем'єрів і міністрів з 9-ох членських держав Европейської Економічної Спільноти.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗАСВІТИВ промінчик надії на замирення у тій країні, бо представники екстремістичної організації тамошніх протестантів, „Ульстерська Асоціяція для оборони", відбули з командантами стаціонованого у Північній Ірляндії британського війська 2-годинну конференцію. До того часу та північно - ірляндська організація ставилася у принципі вороже супроти перебування у Північній Ірляндії британської армії.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ У ВЕРЕСНІ

Найбільший успіх у місяці вересні виявили наступні Відділи: 112-ий в Клівленді, під проводом секретарки п. Марії Капраль, який за її заходами здобув 17 членів; 419-ий Відділ в Ріджайна, Канада, під проводом секретарки Ерни Кудеернко, яка при допомозі провінційного організатора Л. Вовка притбала у вересні 13 членів; дванадцять членів придбав свому 346-му Відділові з Клівленду його секретар проф. Роман Чучкевич; 11 членів придбав, при допомозі обласного організатора Василя Оріховського, секретар 191-го Відділу в Трой Василь Колодій та 10 членів здобув у вересні секретар 349-го Відділу в Менвил, Ню Джерзі, Михайло Захарків. Цих шість Відділів, що у вересні придбали десять або більше членів, становлять чемпіонів усіх 460 Відділів УНСоюзу в місяці вересні ц. р.

Чемпіонами дев'яти цьогорічних місяців є наступні Відділи: Першим є заслужений євангельський Відділ ч. 340 з Нюарку, який під проводом свого предсідника пастора Андрія Давидюка та секретаря Василя Колюбінського придбав до кінця вересня 58 членів і є на добрій дорозі придбати в цім році рівну сотню членів. Самий пастор Давидюк придбав 15 членів. Відділові допомагав обласний організатор Степан Гавриш. На другому місці знайшовся Відділ 379-ий з Чикаґа під проводом свого секретаря і найбільш заслуженого організатора Михайла Семкова. Відділ придбав 51, а М. Семків особисто 48 членів і цим став самий відділовим першуном цьогорічної кампанії в цілому УНСоюзі. На третьому місці знайшовся Відділ ч. 233 в Лорейн, який під проводом свого секретаря Богдана Дейчаківського придбав 49 членів, 47 з яких здобув Б. Дейчаківський. Дальші місця зайняли Відділи: 361-ий, минулорічний першун УНСоюзу, Товариство „Дністер" у Ню Йорку, який придбав 48 членів, під проводом свого секретаря д-ра Василя Вишиваного та співпраці інших відділових урядовців; Відділ ч. 5 з Асторії, Ню Йорк, під проводом секретаря Миколи Хоманчука, який придбав 45 членів, Відділ ч. 47 в Бетлегем, Па., під проводом своєї секретарки головної радної п. Анни Гарас, який здобув 44 членів заходами самої п-ні Гарас, яка в цей спосіб стала першункою-жінкою УНСоюзу, та Відділ ч. 240 в Клівленді, під проводом секретаря Михайла Кіґічака, що здобув досі 43 нових членів. Крім цих семи 4 Відділи, які придбали від 39 до 30; 19 які придбали 4 Відділи, які придбали від 39 о 30; 19, які придбали від 29 до 20 і 68, які здобули від 19 до 10 членів. Разом 98 Відділів здобуло досі десять або більше членів, тобто кругло четвертина Відділів УНСоюзу. На їх здобутках і їх праці спирається передусім цьогорічний організаційний успіх УНСоюзу.

В ЛОНДОНІ ВІДБУВСЯ СОБОР УАПЦЕРКВИ

Лондон (Н.Н.). — В днях 13-15 жовтня ц.р. відбувся тут Собор Української Автокефальної Православної Церкви, участь в якому взяли Владики — Митрополит Мстислав, Єпископи Орест і Константин, 29 священиків, 42 делеґатів парафій й інших церковних установ Західньої Европи. Собор схвалив ряд постанов і резолюцій, що відносяться до внутрішнього життя й потреб Церкви та осудив диверсійну акцію Московської патріярхії, спрямовану проти Вселенської Патріярхії і Української Православної Церкви у вільному світі. Крім того, в посланні до Братів і Сестер в Україні, Собор висловив їм сердечне співчуття з приводу зростаючого все переслідування вірних усіх християнських віровизнань та посилених репресій і терору супроти представників української духовости — вчених, письменників, мистців, студіюючої молоді та робітників усіх галузів української культури. В тому ж посланні Собор звертається зі словом духовної розради до тих Братів і Сестер, що тепер тяжко караються в московських катівнях і таборах примусової невільничої праці та бажає їм витривалости

Митрополит Мстислав

й переборення надлюдських страждань.

З уваги на ті процеси, що відбуваються тепер в Україні й вимагають мобілізації всіх сил для оборони української нації перед наступом на неї безбожницької Москви, Собор постановив відбути в липні 1973 року в столиці Франції Парижі Надзвичайний Собор УАПЦеркви.

Собор закінчено в неділю 15 жовтня урочистою соборною Службою Божою в стародавній церкві св. Панкратія в центрі Лондону, що її віддав до диспозиції нашої Церкви голова Англікан-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Президент Ніксон плянує обмежити федеральні видатки, без огляду на спротив Конґресу

Вашинґтон. — Хоча 92-ий Конґрес не підтримав прохання президента Ричарда Ніксона про обмеження федеральних видатків у фіскальному році до 250 більйонів долярів, Президент рішений зробити все можливе, щоб здійснити на практиці свою постанову. Обмеження федеральних видатків до 250 більйонів спрятиме стабілізації доляра, себто боротьбі з інфляцією, яка продовжується. За найновішими інформаціями, економіка ЗСА продовжує розвиватись, хоча трохи зменшиними темпами, але зростає також інфляція. Про рішення Президента діяти всупереч Конґресові повідомив у четвер 19 жовтня секретар скарбу Джордж Шулц, сказавши, що президент Ніксон буде діяти на підставі конституційних прав, якими вже й раніше користувалися деякі президенти, починаючи від Томаса Джефферсона. У рішенні Конґресу відносно обно, що Президент зобов'язаний звітувати перед Конваний звітувати перед Конґресом, як він розпоряджався федеральними фондами, скільки залишилося не використаними і чому. Під час дебат у Сенаті над законопроєктом про обмеження федеральних видатків багато сенаторів вже тоді вказували, що ця частина законопроєкту фактично визнає за Президентом право, якого він від Конґресу добивався — обмежувати видатки. Коли запитали асистента Президента для внутрішніх справ Джона Ерлікмана, чи президент Ніксон намірений обмежити федеральні видатки в 1973-му фіскальному році до 250 більйонів долярів, то він відповів: „Безумовно, що так, питання лише в тому, як він це зробить." Секретар скарбу Дж. Шулц сказав, що Президент „буде робити все можливе, щоб не перевищити видатків", себто не переступити цифри в 250 більйонів долярів. Деякі з економістів-демократів побоюються, що обмеження федеральних видатків до тієї суми може неґативно відбитись на розвитку економіки країни.

Округа УНС Рочестеру вшанувала союзових діячів

Рочестер. — Минулої суботи, 14-го жовтня, тут відбулися організаційні збори місцевої Округи УНСоюзу, які підсумувавши свої дотеперішні здобутки, схвалили придбати до кінця цього року таке число нових членів, яке поставило б її на передове місце поміж тридцяткою союзових Округ. Збори відбулися при повному заступництві усіх восьми Відділів Округи. Відкрив збори та ними проводив голова Василь Гуссар, а секретарював Володимир Гавриляк. Привітавши приявних голов них урядовців, голова зборів попросив до слова головного секретаря д-ра Ярослава Падоха, який з'ясував сучасний стан УНСоюзу, зокрема стан його цьогорічного змагання за дальший зріст й уділ в дотеперішніх здобутках місцевої Округи. Доповідач підкреслив, що збільшення членів УНСоюзу є водночас збільшенням числа української органiзованої громади, яка не лише своєю всесторонньою активністю, але також своїм числом може добитися кращих успіхів внутрі громади й на зовні. У виборчому році найкраще можна переконатися, яку вагу має число зорганізованої громади. Підмітивши досягнення поодиноких союзових діячів в Рочестері, особливим признанням він відмітив приявність на зборах (і то з аплікаціями новопридбаних членів!) двох заслужених секретарів, Василя Поповича і Володимира Гавриляка, які оба хоч ще хворі, один після недавньої операції, а другий на милицях, після зламання ноги, не лише прибули на збори, але й перед зборами потрудилися забезпечити нових членів, аплікації яких склали гол. секретареві. Загальне признання викликала вістка, що Василь Попович забезпечив на шпитальному ліжку піклувальницю й знайомого, який прибув його відвідати в шпиталі!

Доповідь д-ра Падоха продовжив обласний організатор Василь Оріховський аналізою праці і успіхів усіх місцевих Відділів впродовж перших дев'яти місяців цьо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президент Південного В'єтнаму відкидає компроміс Кіссінджера з комуністами

Сайґон. — Асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки Генрі Кіссінджер перебуває далі у столиці Південного В'єтнаму Сайґоні, де він довгими годинами нараджувався з південно-в'єтнамським президентом Нгуєном Ваном Тіє. Ці наради продовжувались також в четвер 19-го жовтня, при чому у товаристві Кіссінджера знову були шеф штабу Армії генерал Крейтон Абрамс, амбасадор Елсворт Банкер, фахівець справ Південної Азії Вілліян Сулліван і два інші високі урядовці, співробітники Кіссінджера. Ті наради були ведені також у ширшому гурті з більшим числом учасників американських і південно-в'єтнамських. Офіційного комунікату про хід і вислід тих нарад ще не проголошено, але президент Нгуєн Ван Тіє промовляв в четвер 19 ц. м. до кругло 100 членів тамошнього парляменту і заявив, що він не може погодитися на вимогу комуністів, щоб скласти коаліційний уряд з представників трьох груп суспільства — теперішнього уряду, комуністів і „невтральних". Комуністи, мовляв, зажадали, щоб така коаліція була складена не тільки в центральному уряді Південного В'єтнаму, але також в управліннях міст і сел і це вимога неприйнятлива. З тієї заяви Тіє виходило недвозначно, що Кіссінджер дійшов був з комуністичними в'єтнамськими лідерами у Парижі до якогось компромісу, який охоплював також принцип коаліційного уряду. Наради ще не закінчились і продовжуються зусилля дійти до згоди з Нгуєном Ван Тіє. Вказує на це факт, що з столиці Південної Кореї Сеулу викликано до Сайґону тамошнього американського амбасадора Філіпа Габіба, який впродовж двох років був заступником амбасадора в Сайґоні й опісля заступником голови та головою американської делеґації на Паризькій конференції про В'єтнам і мав завжди добрі зв'язки з президентом Тіє.

Лідери 9-ох держав Західньої Европи призадумувались над її майбутністю

Париж. — Прем'єри і міністри закордонних справ та фінансів 9-ох держав, з яких 6 є вже членами Европейської Економічної Спільноти і три дальші стануть членами від 1 січня 1973 року, призадумувалися впродовж двох днів у Парижі над майбутнім характером і ролею у світі об'єднаної в тому могутньому економічному бльоку Західньої Европи. Вони погодилися вже на встановлення одностайного европейського монетарного фонду і виступатимуть одностайним фронтом на великій світовій конференції у наступному році в справах валюти і торговельних взаємин. Британський прем'єр Едвард Гіт пропонував встановити спільну промислову політику, щоб Европа дорівняла таким промисловим потугам, як Америка й Японія. Канцлер Західньої Німеччини Віллі Брандт пропонував, щоб встановити спільну соціяльну політику з однаковими ставками робітничих платень і однаковими соціяльними правами і привілеями. Французький президент Жорж Помпіду погодився, що треба провести одностайний похід проти інфляції. Але всі лідери підкреслювали, що об'єднана Західня Европа не стане противником Америки, а навпаки, скріпить з нею політичні, економічні й культурні зв'язки, зберігаючи свою власну окремішну особовість.

Німецький письменник Гайнріх Белл дістав нагороду Нобеля з літератури

Стокгольм. — 18тичленний Комітет шведської Академії Наук обрав на лавреата нагороди Нобеля з літератури на 1972-ий рік німецького письменника, новеліста й драматурга, 54-річного Гайнріха Белла, підкресливши в свому рішенні ту головну прикметну рису його творчости, якою є вказування на ролю християнізму в похмурому післявоєнному часі і трактування проблем людства з широкого погляду моральних принципів. Нагороджений письменник дізнався про ту подію під час свого перебування в Атенах. Запитаний, що він зробить з прив'язаною до нагороди Нобеля сумою кругло 100.-000 дол., він заявив, що частину її передасть міжнародному Комітетові, який займається долею в'язнених письменників і їх родин. Урочисто вручать Беллові диплом на церемонії в Стокгольмі 10 грудня ц. р. в роковини смерти засновника нагороди Нобеля, Альфреда Нобеля, фабриканта зброї, який помер 10 грудня 1896 р. Белл є першим німцем, який дістав нагороду Нобеля з літератури після Томаса Манна, який таку нагороду дістав ще у 1929 році.

Українці в Німеччині плянують дім для старших, прохають підтримки

Джерзі Сити, Н. Дж. — У вівторок 17 жовтня канцелярію УНСоюзу та редакцію „Свободи" відвідав голова Українського Християнського Робітничого Руху в Зах. Німеччині п. Данило Кушлик. Після розмови з головним предсідником Иосипом Лисогором та ін. членами Екзекутиви УНС, п. Д. Кушлик розповів у редакції „Свободи", що він прибув до ЗСА з метою пропаґувати справу будови українського дому для старших віком наших людей у м. Ессені, та що цю ідею повністю підтримали: окремим листом Верховний Архиєпископ УКЦеркви Кардинал Иосиф Сліпий, німецький архиєпископ фон Падерборн, український католицький екзарх у Зах. Німеччині єпископ Платон Корниляк, бурґомістр міста Ессену й ін. Окремий заклик про цю справу видав Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ у Німеччині, КОУГЦУ, яким керує мґр А. Мельник. Український Християнський Робітничий Рух — це професійна спілка, яка нараховує 1 200 членів. У Зах. Німеччині, сказав гість, є тепер приблизно 20-000 українців, з них 60% це старі люди, хворі на туберкульозу тощо. Вони живуть на ласці німецької суспільної опіки, яка тепер почала розсилати їх, старших віком, до німецьких притулків для старших. Так уже приміщено 180 старших українців і українок. Однак, як вони, так і інші наші старші люди бажають дожити свого віку разом, гуртом, де окремі особи ще зможуть дещо зробити корисного для української справи чи культури, для виховання української молоді та ін. Тому й виникла необхідність збудувати

(Закінчення на ст. 4-ій)

ТЯЖКО ПОРАНЕНОГО ВАЛЕНТИНА МОРОЗА ПЕРЕВЕЗЛИ ДО КИЄВА; В УКРАЇНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ АРЕШТИ

(УІС „Смолоскип"). — З України наспіла вістка, що тяжко пораненого Валентина Мороза перевезено з початком жовтня з Володимирської тюрми до Києва, де він перебуває в тюремному шпиталі. Хоч завдані В. Морозові рани не були смертельні, зате життя його є надальше загрожене. В. Мороз, перебуваючи від 1970 р. у Володимирській тюрмі, постійно хворів на хронічну анемію і язву шлунка та не одержав відповідного лікування, яке в таких випадках належить навіть в'язням. Тяжкі ножеві поранення, які він зазнав від кримінальних злочинців, з якими разом до камери посадили В. Мороза тюремні власті, підірвали стан його здоров'я і в Києві поширюються побоювання про дальшу його долю. Згідно з одержаною вісткою, В. Мороз майже чудом урятувався, коли спливаючого кров'ю, його непритомного забрали з камери до тюремної лічниці у Володимирі. Обставини порізання В. Мороза дальше невияснені. Згідно з найбільш поширеною вісткою у Києві, замах на його життя був плянований скрайнє-сталінськими чинниками КҐБ, які мали перекинути до Володимирської тюрми кримінальних злочинців, хоча там в більшості перебувають політичні в'язні. Також невиясненими залишаються причини перевезення В. Мороза до Києва не зважаючи на його дуже критичний стан здоров'я.

Згідно з найновішими вістками, в Україні проходить чергова хвиля арештів, яка розпочалася в половині серпня цього року. Пов'язують її з появою і дальшим поширюванням українського самвидаву. Десятки й сотні осіб з різних прошарків українського суспільства є викликувані органами КҐБ на допити, задержувані по кілька днів. З України дісталися прізвища осіб, які були викликувані й допитувані, але не не встановлено чи вони були лише короткотривало задержані чи заарештовані. В багатьох осіб, зокрема серед студентів, роблять по кілька разів обшуки, шукаючи за матеріялами українського самвидаву та за людьми, які підготовили шосте число „Українського Вісника", що вже дістався на Захід. В Києві дуже часто задержують в більшості молодих людей, які припадково переходили біля котроїсь з київських тюрем. Аґенти КҐБ роблять це відкрито, щоб цим способом залякати національно свідому молодь чи симпатиків руху опору. Один київський письменник сказав: „Такого розгулу каґебістів не було на Україні від сталінських часів . . . Які страшні жертви мусить платити народ, щоб пережити одне лихоліття . . ."

З київських і львівських тюрем продісталися вістки про застосування тортур і побоїв супроти в'язнів, щоб видобути від них покаянні заяви, чи потрібні для КҐБ зізнання. Відомий зі своєї жорстокости у застосуванні сталінських методів є майор КҐБ Гальський, який виступає в пресі під псевдонімом Клим Дмитрук. Чужинець з походження, Гальський спеціялізується в допитуванні ув'язнених українців.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	**$1,800,000.00**
Досі вплинуло	**$1,272,709.05**
Зареєстровані впливи в двох останніх днях	**$ 10,190.00**
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ТРЕБА ЩЕ ЗІБРАТИ	**$ 517,100.95**

Мґр Уляна Дячук, тепер головний касир УНСоюзу, і колишній касир ФКУ, передає репрезентантам ФКУ, голові Екзекутиви мґрові Степанові Хемичеві (справа) та його заступникові й організаційному референтові Богданові Тарнавському чергову пожертву з головної каси УНСоюзу на завершення катедр українських студій в Гарварді.

З Фонду Катедр Українознавства інформують, що збіркова акція з метою доповнити зібрані вже фонди до 1,800,000.00 дол. до кінця цього року, щоб могти майже за половину вимаганої тепер ціни встановити третю катедру українських студій та завершити їх Центром Українських Студій в престижевому Гарвардському університеті, з кожним днем більше розгортається. З багатьох більших і менших громад місцеві Комітети ФКУ та його репрезентанти інформують про нові впливи, в цьому багато нових меценатів, що жертвують по одній тисячі і більше долярів. Також багато з дотеперішніх меценатів збільшують вдвоє і втроє свої дотеперішні пожертви. В черговому виданні „Свободи" будуть подані підсумки вплинів за цей тиждень. В останніх двох днях більші пожертви вплинули із збіркової акції в Клівленді (7,000.00 дол.) та чергова пожертва в сумі 3,000.00 дол. від Українського Народного Союзу, який зі своєї головної каси вже раніше пожертвував на ту ціль 10,000.00 дол. Централя УНСоюзу та його Відділи ведуть тепер перед між організаціями-жертводавцями на українські студії в Гарварді.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund **та пересилати на адресу:** Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На пошану ветеранів

Святкований у 46-ох стейтах Америки 23 жовтня ц. р., у четвертий понеділок цього місяця, та в 4-ох стейтах 11 листопада День Ветеранів — це доказ пошани й сантименту, що його має американський нарід супроти тих своїх синів, які боролися або готові були боротися за волю, добро й ідеали своєї країни. Почався той культ в Америці після першої світової війни, яка, всупереч переконанню, що це буде „прогулянка до Европи", дала понад 53.000 вбитих і понад 200.000 ранених. Після того прийшли друга світова війна та війни у Кореї й В'єтнамі, обидві дуже непопулярні, проте обидві ведені під гаслом оборони загрожених комунізмом вільних народів, в їхньому та американському інтересі. Від 1954 року перейменовано первісну назву Дня Перемир'я на День Ветерана. Центральна маніфестація відбувається у той день перед могилою Невідомого Вояка на Арлінгтонському цвинтарі у Вашингтоні, що її здвигнено 11 листопада 1921 року, але подібні маніфестації відбуваються по всіх містах.

Не всі американські ветерани належать до заснованої ще у 1889 р. організації Американські ветерани закордонних воєн, але є тепер в американському народі кругло 30 мільйонів колишніх вояків. Взявши на увагу їхні родини, це кругло половина всього народу. Тому й День Ветерана стосується неначе безпосередньо всього народу, пригадуючи велетенську вагу збройної сили, що стоїть на сторожі держави і волі всіх її громадян.

Відзначаючи День Ветерана, громадяни поклоняються всім тим чеснотам, які пов'язані з поняттям війська і служби у війську. Вони поклоняються, зокрема, поняттям самопосвяти і саможертвенности, які прикметні величезній більшості американських військовиків в усіх родах зброї в минулому і теперішньому. За всі часи, в усіх народів і в усіх арміях бували одиниці, які не мали зрозуміння для тих чеснот і ставили вище за них свою вигоду, спокій, безпеку, кар'єру. Але це завжди були тільки вийнятки з правила. У Дні Ветерана йдеться про правило, про принцип, про закон і правопорядок. Без війська нема безпеки країни і народу. Брак зрозуміння в широких масах народу для потреби рідного війська і збройної боротьби за волю став трагедією молодої української державности. День Ветерана дає добру нагоду призадуматися над усіма проблемами, що він їх актуалізує, передусім потребу — шанувати Ветеранів.

Жовтневі заклики ЦК КПСС

Як і щороку в жовтні, совєтська преса опублікувала „Заклики ЦК КПСС з нагоди 55-ої річниці так званої жовтневої революції. Цього року всіх закликів 61, при чому колишнє найперше гасло „Пролетарі всіх країн, єднайтеся" поставлене вже аж на 46-му місці.

Цікаво зіставити гасло 1 з гаслом 6. У першому сказано: „Хай живуть 55-ті роковини" большевицької революції в Росії, а в 6-му: „Хай живе славне 50-ліття СССР — велике свято єдности, дружби і братства всіх народів нашої країни". Гасла наочно показують, що перефарбований Леніним на червоне імперської Росії довелося ще довго змагатися проти потужних національних сил України, Білоруси, Грузії та інших країн, які в 1917-20 роках проголошували свою державну незалежність. Треба було повних п'ять років, щоб загарбані сучасні „республіки" з маріонетковими урядами, в тому числі й Українська ССР, „об'єдналися" довкола Москви в СССР. Коли б народні маси національних „окраїн" не чинили такого сильного спротиву відновленню червоної Росії на місці білої, то СССР був би створений не на 6-й рік існування совєтського режиму, а на другий день. У цьогорічних гаслах ЦК КПСС посилено пропаґує „єдину Совєтську Батьківщину", але вже немає гасла про „зближення націй", зате є вимога зміцнювати єдність „народів соціялістичних країн", їх згуртування довкола Москви. Проявляється також московська імперська туга за єдністю в закордонних комуністичних партіях, немає окремого привіту „великому братерському народу Китаю". Є декілька випадів проти „американського імперіялізму" та „ізраїльського імперіялізму". Окремо виділено бажання Москви „дружити" з арабськими країнами.

А на внутрішньому фронті ЦК КПСС у своїх закликах — незмінне: трудящі мають старанніше працювати, швидше будувати комунізм, більше любити свою „соціялістичну батьківщину", виконувати 9-ту п'ятирічку. Нічого не змінилось в тій середньовічній імперії, яка існує в XX віці.

Проф. д-р Петро Стерчо

ПО XI КОНҐРЕСІ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

Зорганізована Українська Громада в Америці, як і у всьому вільному світі, прийняла з великим вдоволенням висліди XI Конґресу Українців Америки, що відбувся у днях 6-8-го жовтня 1972 р. в Ню Йорку. Нема де правди діти, очікували вислідів цього Конґресу всі з великою напругою. Бо цей Конґрес мав зробити підсумки осягів і недоліків у діяльності УККА за останні три роки й визначити напрямні діяльности на чергові чотири роки.

Відображенням великого зацікавлення майбутнім Українського Конґресового Комітету Америки, як репрезентанта всієї зорганізованої української громади в цілій країні, була жвава дискусія на сторінках преси напередодні Конґресу, дискусії при різних нагодах серед передових громадян, а також намагання представників багатьох організацій причинитися до покращання діяльности УККА шляхом змін у його статуті. До речі, у пресі справи структури УККА займали також передове місце.

Мені, як членові Статутової комісії УККА та її секретареві, було надзвичайно приємно бачити зацікавлення справами статуту, безпрецедентне у всій історії існування та діяльности УККА. Було мені приємно і я уважав це за привілей зазнайомлюватися із пропозиціями чолових діячів, які подавали їх у найкращій вірі що причиняться до покращання структури, а через неї і більшої працездатності так керівних органів УККА як і цілої його системи. З великою увагою до кожної пропозиції підходили також усі інші члени Статутової комісії, вибрані 12-го січня 1970 р. Радою Директорів УККА.

Яка Божа благодать, що ми живемо у вільній країні! У цій країні люди думають вільно й висловлюють вільно свої думки! Не диво ж отже, що майже кожна пропозиція змін у статуті була оригінальна й по-своєму намагалася причинитися до загального добра. Мериторично, пропозиції змін у статуті становили дуже широкий вахляр постанов, від пропозиції змінити саму назву Українського Конґресового Комітету Америки починаючи, на цілковитій перебудові членства й структури УККА кінчаючи.

З одного боку були домагання привернути первісний характер УККА, як виключно федерації організацій, а з другого, крайнього боку були пропозиції базувати членство, структуру органів і діяльність УККА виключно на самих платниках Українського Народного Фонду. Поміж цими екстремами були пропозиції, спрямовані на організацію діяльности УККА в більш видайний спосіб. З притиском треба підкреслити, що всі пропоненти виходили із засадничої опозиції корисности існування та діяльности УККА на базі визначених у статуті цілей та завдань.

Отже, завдання Статутової комісії перед XI Конґресом Українців Америки було нелегке. Це тим більше, що пропозиції клали наголос на обмеження репрезентації в органах УККА деяких передових членських організацій. Були також домагання до Статутової комісії включити постанову про обмеження перевибору до керівних органів УККА, а в першу чергу президента УККА.

По дуже серйозній застанові над усіми пропозиціями члени Статутової комісії поклали в основу своїх рішень ось такі принципи: а) зберігати структуру УККА такою, в якій могли б бути заступлені всі, що на терені ЗСА існують і діють запомогово - братські, професійні, релігійні, культурно - освітні, гуманітарні, наукові, ветеранські, політично - ідеологічні, жіночі, молодечі й студентські, мистецькі, спортові, дослідні та інші організації й установи, які визнають основні цілі й завдання УККА, визначені в його статуті; б) поруч із зберіганням модусу вівенді відкрити шлях для кращого модусу операнді; в) докладати всіх зусиль для того, щоб відчинити двері для тих кількох організацій, що з якихось причин стоять осторонь, а з другого боку не дати причин для зраження організацій, які діють у системі УККА; г) зберігати й надалі так суверенність делеґатів, зібраних на Конґресі, як і суверенність кожної організації, складової частини УККА, якщо йдеться про її внутрішньоорганізаційні справи.

На нашу гадку, XI Конґрес Українців Америки вповні схвалив ці основні засади, якими керувалася у своїй діяльності Статутова комісія. В першу чергу XI Конґрес відкрив широко двері для поширення бази консолідації всіх українських самостійницьких і соборницьких сил Америки в рямках УККА. До керівних органів УККА, а зокрема до її Екзекутиви, вибрано представників УВАН, ОУРДП, Українського Золотого Хреста, Т-ва Українських Правників, ОЖ ОЧСУ й СВУ, які дотепер в Екзекутиві УККА не були заступлені. Слід відмітити поворот до активізації в системі УККА також Товариства Ветеринарних Лікарів і ОДУМ'у, представники яких увійшли до Політичної Ради УККА.

Дуже важливою в структурі УККА треба вважати репрезентацію платників до Українського Народного Фонду нарівні з делеґатами від членських організацій, як також репрезентацію Відділів УККА в Раді Директорів, яка поміж Конґресами є найвищим рішальним органом. Власне, репрезентація платників у Конґресі та представництво Відділів УККА в керівних органах УККА, тобто в Екзекутиві й Раді Директорів, і є тією золотою серединою, яка повинна б усіх задовольняти. Чи можна знайти ще кращу розв'язку для репрезентації всіх організацій та платників до УНФонду одночасно? Кращу в розумінні якнайдалі йдучої консолідації та гармонії всіх заінтересованих! Якщо так, то варто б не тримати її в таємниці.

Наголошуємо важливість платників до УНФонду, бо їхні датки це єдина база для фінансування всієї діяльности УККА. Фінанси ці не надто великі, а тому й апарат УККА мусить бути обмежений до найскромніших розмірів, щоб якнайбільше наявних грошей можна було приділити для діяльности УККА та фінансування його видань, а часом і закупити деяку кількість книжок з української проблематики, виданих іншими інституціями. Для збірки більших фондів потрібно, зокрема, більше добровільних збирачів, бо й систему збірки вже розпрацьовано, хоча б Відділом УККА у Філядельфії. Рук до праці потрібно більше!

Для покращання модусу операнді керівних органів УККА на пропозицію статутової комісії в рямках Екзекутиви вилонено 16-членну Президію Екзекутиви УККА, у склад якої входять представники найактивніших членів системи УККА із завданням полагоджувати всі важливіші справи поміж засіданнями 37-членної Екзекутиви. Крім Президента УККА, екзекутивного директора й правного дорадника, що їх вибирається на базі особистих кваліфікацій, у склад Президії Екзекутиви входять представники всіх братсько - запомогових Союзів, як також представники Відділів УККА, чолових ідеологічно - політичних організацій, жіночих, професійних і молодечих організацій.

З-поміж усіх дев'ятьох заступників тільки трьох із них Конґрес визначив конкретні завдання, зокрема координувати діяльність молодечих, академічно - професійних і жіночих організацій. Немає нумніву, що так інші віце-президенти, як і деякі члени Екзекутиви повинні бути навантажені відповідальністю за координацію окремих ділянок організованого життя української громади в Америці. Це у великій мірі може задавольнити вимоги тих пропонентів змін у статутті, які домагалися увести принцип фаховости в роботу Екзекутиви УККА. Отже, Конґрес знайшов і для цієї справи задовільну розв'язку. Це слід уважати також за не абиякий успіх делеґатів доброї волі останнього Конґресу.

Наведені вище факти вказують на те, чому Статутова комісія не прихилилася до тих відокремлених голосів, які змагали до драстичного зменшення чисельности органів УККА, а зокрема його Екзекутиви. Намагання окремих внескодавців обмежити внутрішню суверенність складових організацій УККА також не знайшло схвалення у делеґатів. До речі під час останньої каденції саме на цьому тлі були деякі вияви обурення. Зокрема відноситься це до виключного права кожної член-

(Закінчення на ст. 4-ій)

В. Давиденко

НАЙГІРШИЙ РОМАН ВИННИЧЕНКА

(„Поклади золота")

(1)

В альманаху „Північне Сяйво" (ч. 5, 1971), що виходить в Едмонтоні, в Канаді, за редакцією Яра Славутича, на 110 сторінках появилась частина роману В. Винниченка „Поклади золота".

У вступному слові до цього роману упорядника-редактора альманаху сказано, що друкується його за згодою Комісії для вивчення та охорони літературної спадщини Володимира Винниченка при УВАН.

„Мову твору, — читаємо у вступному слові, — залишаємо без жадних (!) змін, згідно з машинописом, що його приготував до друку сам автор. Лише в окремих словах пристосовуємо (!) колишній правопис до сучасного (!), загально вживаного на Заході". Д а л і редактор - упорядник наводить список слів, що їх він таки виправив у машинописі, бо „багато таких і подібних змін робив" сам Винниченко. „Зате своєрідну лексику письменника, — пише він далі, — зберігаємо". І до цієї „своєрідної лексики", не знати на якій підставі, відносить між іншими такі слова, як убийник (убійник), одмовляється, рискувати. Проте, „виразні русизми", як „хазяйка" і „хазяйський" він заступив „загально вживаними (треба писати разом — В. Д.) українськими словами". Звідки це автор вступного слова взяв, що „хазяйка" і „хазяйський" — „виразні русизми" (русицизми)? Таж для того, щоб переконатися, що ці слова щироукраїнські, не треба й Голоскевича. „Ти ж моя хазяєчко кохана!" — писала Марко Вовчок. „Хазяйське око товар живить", — читаємо у Номиса. До відома автора вступного слова можна навести ще й такі похідні слова: хазяїновитий, хазяй, хазяйство, хазяїнувати та ін.

В літературній сучасній мові слова „господар", „господарський", „господарство", „господарювання", „господарний" чимраз більше заступають наведені вище синоніми ,але в живій народній мові на Наддніпрянщині вони все ще панують і, либонь, ніколи не вийдуть з ужитку.

„Наскільки нам відомо, — читаємо у вступному слові, — роман „Поклади золота", написаний 1926 р., друкується вперше. Хоч багато чого з політичних переконань В. Винниченка не поділяємо, а дещо навіть засуджуємо, ми вважаємо, що недрукована л і т ературна спадщина (чия? — В. Д.) варта того, щоб із нею познайомився сучасний український читач".

„По мові — передмова", — писав колись Т. Шевченко, закінчуючи своїх „Гайдамаків". Тож і ми перше, як говорити про зміст цього детективного Винниченкового роману, згадаємо про його мову і коректу.

Прочитавши недавно виданий за редакцією Ю. Костюка Винниченків роман „Слово за тобою, Сталіне!" і його ж таки „Поклади золота" за редакцією Я. Славутича, можна подумати, що писали їх два письменники: один, що добре володіє українською мовою, а другий, що мовно - літературними нормами нехтує чи взагалі їх не знає.

Щоб не бути голослівним, варто навести з роману „Поклади золота" декілька прикладів, що промовляють самі за себе:

„Дно каналу мокро блищить фарбами (?) ліхтарів..." (ст. 7).

„... аркушик листового (?) пожовклого паперу..." (ст. 15).

„... Гонорар буде приличний" (ст. 22).

„... Він дрібненько підбігає (?) до ліжка..." (ст. 30).

„... покришка (?) на ліжку не зовсім чиста"... (ст. 40).

„націоналізація відміняється (?), але грабіж удесятеряється" (ст. 43).

„... залізо вікняного (?) балькончика..." (ст. 46).

„... одчинив поточний рахунок..." (ст. 111).

„без(з)вучно (?) котяться сльози..." (ст. 47).

„Вслизує (?) Фінкель..." (ст. 48).

„... женились на (?) дівчатах..." (ст. 59).

„...завважати комусь проходити..." (ст. 61).

„... відсутність уяви (?) чужого страждання" (ст. 103).

„... Гунявий пришиблено (?) підводиться..." (ст. 107).

Ще гірше з коректою цього роману:найгрубіші коректорські і граматичні помилки рясніють буквально на кожній сторінці. Кількістю цих помилок літературну спадщину В. Винниченка „вшановано" рекордово. Для прикладу можна навести ось хоч би такі найбільш характеристичні: „банковський", „нафаршированний", „пальтичко", „жілет", „Парижа", „м е т аличний", „м'ягкий", „загостренність", „жпурляти", „коридора", „отель", „кобінет", „банкир", „викорінити", „замирає", „принепорочний", „стисненна вирівнянність", „н а п ружено", „зляканно".

В деяких словах букви так перемішались, що годі їх прочитати. Чомусь у першій частині роману автор послідовно уживає „сей", „ся", а далі переходить на „цей", „ця". Так само з словом „Бог" — перші півсотні сторінок пише він його з малої букви, а далі вже, мабуть, з допомогою редактора — з великої. Часто вживане слово „пансіон" в другому відмінку закінчується і на „у" і на „а".

(Закінчення буде)

З НАШИХ БУДНІВ

Конґресове пожиє'я

З триденних нарад XI Конґресу УККА назбиралося в мене, ніроку, стільки вражень, спостережень та всяких матеріялів, що, на впертого, можна б скласти з них ще одну конґресову книжку. Питання лише в тому, чи варто її писати, друкувати, а потім читати?.. Жадних разючих подій чи змін фактично й не сталося. Вправді, з одного боку Конґрес ніби трохи відмолодився, але з другого боку на чотири роки постарівся. Сказав мій добрий, таборовий друг, Петро Г., з Філядельфії: „А шкода, що не приїхала з Детройту Маруся Бек і не зробила тут бабського бунту!" Сказавши це, мій добрий друг, виснажений цілонічною сесією і партійними нарадами, заснув, як труся, на крісельку, і проспав спокійно звіти Екзекутиви. Жаль, що не було тоді нашого Ека — мав би готову карикатуру з заголовком: „Велике зацікавлення Конґресом".

З цілого XI Конґресу мені особисто вбилися в тямку два яскравіші моменти, які хочу тут відмітити. Перший, щодо його вагомости, стався під час маратонського конґресового бенкету, коли на бенкетовій залі з'явився несподівано губернатор Нюйоркського стейту, п. Рокефеллер, і генеральний стейтовий прокуратор, п. Лефковіц. Не знаю, яким способом достойний гість з Олбані довідався, що я буду присутній на бенкеті, в кожному разі, переходячи коло нашого пресового столика, стиснув мені руку і сказав: „Гав ду ю ду"!

Другий вимовний факт трапився під час перерви в суботніх нарадах. Тоді підійшов до мене один із членів Номінаційної комісії, пан маґістер Р., і зрадив мені таку позакулісову таємницю:

— Слухайте, пане колеґо, я хотів би, щоб ви знали, що на нарадах нашої комісії я поставив пропозицію — вибрати до Політичної Ради УККА вашу землячку, пані Татушиху з Бібрецького повіту. На мою думку, це особа, що відзначається бистрим розумом, здоровим розсудком, а навіть політичним хистом, — чого, на жаль, не можна сказати про деяких інших кандидатів... Я дуже жалую, що мені не вдалося знайти підтримки в інших членів Номінаційної комісії, і мій внесок перепав.

Хоч внесок шановного пана маґістра і перепав, проте сам факт висунення кандидатури моєї дорогої землячки до керівних органів нашої найвищої політичної надбудови говорить сам за себе і заслуговує окремої згадки в конґресових аналах, як один із замітніших моментів XI Конґресу...

Ікер

Омелян Пріцак

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

(1)

Щоб з д е фініювати і по змозі пластично представити тему, мушу на кілька хвилин заглибитися в історію.

У X-XI ст., в часи розквіту політичної, економічної та культурної супремації східньохристиянської Візантійської імперії — найважливішою артерією міжнародної торгівлі у Східній Европі був Дніпровий шлях. Тому центром політичного життя у Східній Европі того часу став Київ, який разом з тим мусів стати і центром східнього християнства у Східній Европі. Друге визначне місто Східн. Европи – Великий Новгород, мав значення тільки як транзитний порт.

Але коли у 2-ій пол. XI ст. занепав Царгород-Константинополь, скоро за ним упав і Київ. Італія та Середня Европа (нинішні Бельгія, Нідерлянди та Німеччина з Австрією і Чехією) набирають центрального економічного значення. Галицькі міста Перемишль, Звенигород (пізніше Львів) та Галич з одної сторони, а Великий Новгород з другої — поволі перебирають ролю Києва.

У зв'язку з тим в XI-XII ст. відбулася сильна колонізація в доріччя Волги, Оки і Вятки, основними діячами якої були переселенці з нинішніх українських земель. Спеціяльне місце мала тут Галичина, як на це вказує повторення на півночі усіх основних галицьких центрів: Перемишль, Звенигород, Галич. Переселенці принесли з собою на північ своє східнє християнство, ще повне місійного запалу, та ім'я Русь.

У тому ж часі закріпилися у Східній Европі міжнародні торговельні артерії не Дніпро і Чорне море, а Балтика, Волзький шлях, Озівське та Каспійське моря перебирають ролю основних артерій міжнародної комунікації. Деякі міста в басейні Волги як Твер і Москва — набули скоро спеціяльного значення. Це вже сталося в часах Золотої Орди (XIII-XV ст.), яка, влаштувавши свою столицю на Волзі, орієнтувалася на Волзький шлях. Тепер Великий Новгород теж розвинув велику колоніяльну ініціятиву.

На тій базі нащадки колоністів з нинішніх українських земель, посилені засімільованими компонентами інших етнічних груп, створили Московське государство, що як кожна колонія, традиційно придержувалися своїх трьох основних інтелектуальних складових частин: 1) руське східнє православ'я, 2) великоновгородський колоніялізм, 3) золотоординський централізм і візантійський деспотизм.

В той самий час (XIII-XVI ст.) метропольна або „Мала Русь" (як вона тепер звалася, коли на початку XIV ст. була заснована для неї окрема митрополія) знайшла інший напрямок для свого економічного та культурного розвитку: Захід Европи і Балтика, через Польщу і Литву. У пол. XIV ст. Рюриковичівська династія була заступлена новими, литовською та польською, що, мавши спільного ворога, німецьких хрестоносців, об'єдналися і, належачи до західньохристиянського культурного кругу, почали трактувати українські території як колоніяльні. Посилена акція спричинила реакцію: культурно - національне в і д р о дження України XVI-XVII ст. Через Литву і Польщу дістались на Україну нові культурні рухи: гуманізм і реформація (майже одночасно) та антиреформація. Україна знов включилася в систему, де був культурний розвиток. С е к у ляризована культура та ідея свободи одиниці стали одним з основних прикмет українського світогляду; зокрема остання посилилася аж до свого заперечення ідеологією нової провідної верстви — козацтва.

Названа верства була місцевою реакцією на вхід до Східньої Европи, як наступника Золотої Орди, нового партнера, Кримського ханства та його зверхника Османської Порти. Тут треба підкреслити, що оця нова козацька верства була ґенетично зв'язана з окраїнними ситуаціями і тому винесла географічну назву „Україна" на перше місце, щоб опісля замінити нею стару назву Русь.

Зв'язок з Европою культурного руху України підкреслювався тим, що коли 1634 р. в цій православній країні була заснована перша у Східній Европі Академія, викладовою мовою стала латинська мова. Крім того різні частини української території в різні часи увійшли в релігійну унію з Римом.

Україну XVII ст. можна схарактеризувати як країну з провідною верствою тюркського типу (козаки), яка була, одначе, православної віри з латинською культурною мовою, з н і м е цьким правом у містах та майже протестантського типу ідеєю свободи людини.

Обидві Русі, Північна і Південна, протягом майже 400 років не цікавилися одна одною. Тільки 1654 р. дійшло до зустрічі. Маю на увазі Переяславський договір, який став переломовим тому, що обидві сторони прийшли до нього з різних позицій і старалися перехитрити партнера, якому не довіряли.

Полтавська битва 1709 р. принесла, здавалося б, розв'язку: Південна Русь-Україна, колишня матірна Русь, була переможена і повинна була б тепер злитися в одній централістичній Російській імперії, якій завдяки Полтаві Петро I пробив вікно в Европу. Одначе, не так було легко п е р е к реслити кількасотлітній окремий розвиток України, базований на п р е д с тавленій вище спільності з европейськ и м розвитком секулярної культури. Російська імперія, маючи свої ідеологічні корені у досекуляризованій культурі, не могла розвинутися в тому ж напрямку.

Ліквідація Гетьманату на Україні (1764) та решток автономії країни позбавила бази активного опору нащадків української к о з а цької старшини. Але в міжчасі готувалася нова верства — селяни.

Крім Гетьманської Держави переможна „Російськая імперія" зліквідувала Кримський ханат; тепер почалася підтримувана імперським урядом колонізація великих просторів вихідцями з різних країн, головно з Німеччини та Балканського півострова. Поборення степу — значило перейти на український тип сільського господарства; в результаті це дало українізацію нової хліборобської території.

Після першого р оз б о ру Польщі (1772) Г а л ичина стала безпосередньо частиною Західньої Европи, як провінція Австрійської імперії. Протягом першої половини XIX ст. стала відроджуватися тут руська (українська) культура. Львівський університет дістав низку українських катедр — українська мова стала вперше мовою наукового досліду і викладу.

У тому ж часі до Російської імперії почала перещеплюватися секуляризов а н а наука німецького типу з першими світськими високими школами (університетами) та центральною науковою інституцією Імперською Академією Наук. Разом з тим, зокрема після походу Наполеона на Москву, почав захоплювати культурні прошарки імперії романтизм та панславізм.

У другій половині XVIII ст. була створена імперська наукова і літературна мова, яку в першій половині XIX ст. група геніяльних літераторів зробила засобом літературної та наукової комунікації.

(Далі буде)

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,282,899.05; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $517,100.95

Округа УНС Рочестеру вшанувала союзових діячів

(Закінчення з 1-ої стор.)

го року. Визначаючи їм квоти членів, яких слід забезпечити до кінця року, він висловив надію, що прикладна рочестерська округа виконає своє зобов'язання. Низкою практичних порад п. Оріховський закінчив свою доповідь, після чого голова зборів запросив до слова заступницю головного предсідника пані Марію Душник, яка прибула до Рочестеру на святочний бенкет, влаштований 343-им жіночим Відділом УНСоюзу й очевидно взяла участь у зборах Округи. Пані Душник звернулася з особливим апелем до союзового жіноцтва продовжувати свою вже майже вікову працю для української громади і для УНСоюзу, вказуючи на особливе значення жінок в цій організації. Теж закликала їх до участи в акції побудови пам'ятника Лесі Українці на Союзівці. Після цього відбулося святочне вручення почесної плякети члена Клюбу Заслужених секретарів 285-го Відділу Олександрові Скібіцькому, який минулого року придбав 36 нових членів, та почесних зірок на раніше придбані плякети довголітнім членам Клюбу секретарям 217 Відділу Теодорові Кубаричеві, який в минулому році придбав 41 членів та 367 Відділу Василеві Поповичеві, який в тому ж році придбав був 40 членів. Збори й приявні головні урядовці склали гратуляції ювілятові — 343-му Відділові, а представник Фонду Українських Студій в Гарварді інж. Зобнів закликав приявних і Відділи скласти щедрі пожертви на цей Фонд і то ще до кінця року, щоб уфундувати третю катедру.

В ЛОНДОНІ ВІДБУВСЯ СОБОР УАПЦЕРКВИ

(Закінчення з 1-ої стор.)

ської Церкви, Архиєпископ Кентерберійський ВПреосв. д-р М. Рамзей. Поза учасниками Собору, представниками інших Церков і українських організацій в Англії, простору церкву вщерть заповнили українці різних віровизнань, що з'їхались на цю надзвичайну церковну урочистість з усіх кінців Англії.

По полудні того ж дня, в готелі „Імпіріял", відбувся многолюдний бенкет, під час якого промовляли Митрополит Мстислав, Єпископи Орест і Константин, представник Кентерберійського Архиєпископа Впр. о. М. Мур та член Ради Митрополії УАПЦ проф. д-р Ю. Бойко. Після бенкету висвітлено документальний фільм „Щоб давони дзвонили", в якому показано постання і розвиток релігійно-культурного українського православного центру в Бавид Бруку, ЗСА, котрий сьогодні всі українці вважають за головний осередок Українського Православія у вільному світі, що став водночас Українським Пантеоном поза Батьківщиною.

В понеділок 15 жовтня перед полуднем Владики Митрополит Мстислав і Єпископ Константин, яких супроводжав член Церковного Управління УАПЦ на Англію прот. М. Голиця, мали зустріч з Екзархом Вселенської Патріярхії на Велику Британію, Архиєпископом Атенагоросом, і його помічником Єпископом Теофілсом. Під час довшої дружньої розмови порушено багато проблем з життя всієї Вселенської Православної Церкви та Української Православної Церкви у вільному світі.

Того ждня по полудні Владики Митрополит Мстислав і Єпископ Константин відвідали в Ламбет Палас Архиєпископа Кентерберійського ВПреосв. д-ра М. Рамзея, з яким відбули розмову про сучасне положення християнства та про наступ на нього безбожницької Москви. Під час цієї зустрічі були присутні директор Департаменту Зовнішніх Зв'язків Англіканської Церкви о. М. Мур, адміністратор УАПЦ на Англію митр. прот. Сильвестер Богатирець та член Церковного Управління УАПЦ прот. М. Голиця. Після розмови Архиєпископ Кентерберійський запросив наших Владик до своєї каплиці в Ламбет Палас, в якій всі три Ієрархи помолилися за зміцнення всього християнства.

18 жовтня Митрополит Мстислав і Єпископ Константин прибули до Парижу. В наступних днях передбачена їхня зустріч з делегатами ЗСА на Конференцію ЮНЕСКО в справах культури, що саме тепер відбувається в Парижі. Соборну архиєрейську Службу Божу в паризькій українській православній церкві св. Симона Зилота визначено на неділю 29 жовтня. В міжчасі, Українське Академічне Товариство у Франції організує показ документальних фільмів з ЗСА — „Щоб дзвони дзвонили" і про відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, що їх привіз з собою Владика Мстислав.

ЗНОВУ БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ"

Знов і знов київська преса повертається до оклепанопропагандивної теми „українських буржуазних націоналістів", і час до часу до „сіоністів - імперіялістів". Так „Літературна Україна" з 3-го жовтня, закликаючи „гострити зброю ідеологічної боротьби", повідомила, що всіх письменників у Львові змусили „вчитися" на політосвітніх курсах, на яких читають доповіді на тему „Сучасний етап боротьби комуністичної і капіталістичної ідеології". Про що і для чого будуть вчити письменників? — „В центрі уваги письменників стоятиме питання боротьби з ворогами нашої країни, особливо з українським буржуазним націоналізмом".

З великим сумом брат Олександер з дружиною Рут сповіщає Знайомих, Приятелів і Співборців за долю Українців на Прикарпатті, що мій Дорогий ВРАТ

Інженер (з УТГІ)

ІВАН ПАВЛОВИЧ ЧЕРНОВ

(71 років)

нагло помер 4-го жовтня 1972 року у Подобрадах (Чехословаччина), де і похований 11-го жовтня ц. р.

Гаряча козацька кров зупинила струм, але любов і віддавість до Батьківщини Він зберіг до кінця.

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ моєї Незабутньої ДРУЖИНИ

бл. п. НІНИ ЯНОВ

буде відслужена

ПАНАХИДА

ЗА ВІЧНИЙ СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ

в Українській Православній Катедрі СВ. ПОКРОВИ БОЖОЇ МАТЕРІ у САУТФІЛД, Міч. (9-та миля), 21931 Евергрін Роад

в неділю, 29-го жовтня 1972 р.

о ГОД. 11:30 ДНЯ, після СЛУЖБИ БОЖОЇ

Прошу Посестер, Побратимів і Знайомих Покійної в цей день спільно зі мною вшанувати Її Світлу Пам'ять.

Муж — МИКОЛА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 2-го липня 1972 р. наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БРАТ, ШВАГЕР, СТРИЙКО і КУЗЕН

бл. п. інж. БОГДАН Я. ОНУФЕРКО

У нашому безмежному горю принесли нам слова потіхи і допомогу наші Рідні, Приятелі і Знайомі.

В першу чергу складаємо щиру подяку Владиці Кир Василеві Лостинові за молитви і Безкровну Жертву в намірені Покійного.

Так само складаємо щиру подяку Всеч. о. Томі Бариляковi, парохові церкви св. о. Миколая за довершення Тайни Єлеопомазання, за проповідь в церкві та прощальне слово під час тризни, за відправлення Панахиди і провід похоронних обрядів.

Зокрема дякуємо Впр. Отцям Андрієві Хлистунові та Василеві Головінському за участь в Панахиді і похоронних відправах та за Помиальні Богослужби.

Сердечно дякуємо Рідні, Приятелям і Знайомим за молитви та жертвовані ними Святі Літургії за Душу Покійного та за пожертви на Фонд Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа VII — замість квітів на могилу.

Особливо дякуємо Панству Радн. Дмитрові і Ірені Левчукам, своякам д-рові Володимирові і Ірені Процюкам, сестриці Ірені Гомонко і всім іншим, що прийшли нам з допомогою слів розради, потіхи й добрим ділом.

Висловлюємо нашу глибоку вдячність за приготування і переведення жалібного прийняття Дорогим Паням: Олімпії Гайдучок, Ірені Петрівській, Галині Крохмалюк та Осипі Филипович.

Окрему подяку складаємо нашим Приятелям та Землякам за винесення домовини та складення на місце Вічного Спочинку, як теж усім Учасникам Панахиди і похоронних обрядів, які не жаліли ні часу ні труду, щоб віддати останню прислугу Покійному, а передовсім Тим, які прибули із далеко віддалених місцевостей.

Щиро дякуємо пп. М. Куриликові, П. Панчишиновi, О. Петровичеві, які під проводом інж. В. Медухи — голови місцевого Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦ, провели збірки — на Фонд Верховного Архиєпископа Кир Йосифа VII, — та пожертви на Св. Літургії.

Ми вдячні похоронному заведенню панства Насевичів у Філядельфії за дбайливе переведення похорону.

Хай Всемогутній Господь наділить Своїми щедротами Всіх, що були з нами в хвилинах нашого горя.

Дружина — ЕВГЕНІЯ
Брат — МАРКІЯН з Родиною
Близька і дальша Родина
ОНУФЕРКІВ і КРОХМАЛЮКІВ

За благословенням Преосвященного Владики Кир ЯРОСЛАВА ГАБРА, КОМІТЕТ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЇ ЗА ПАТРІЯРХАТ ПОМІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ в ЧИКАГО та ОКОЛИЦІ

урочисто відзначатиме

РІЧНИЦІ АРХИЄПИСКОПСЬКИХ СИНОДІВ ПОМІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

в неділю, 29-го жовтня 1972 р.

СВЯТИМИ ЛІТУРГІЯМИ

в Катедрі та інших Церквах:

КАТЕДРА СВ. О. МИКОЛАЯ — 11 год. ранку;
Парафія СВ. ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ — год. 12:30 по пол.;
Парафія СВ. ЙОСИФА — 11-та год. ранку;
Парафія РІЗДВА ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ — 10-та год. ранку;
Церква СВ. О. МИХАЇЛА — год. 9-та ранку;
Парафія СВ. ЙОСАФАТА, МАНСТЕР, Інд. — год. 9-та ранку;
Парафія РІЗДВА НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ, ПАЛАТАЙН — 9:30 год. ранку

— та —

СВЯТКОВИМИ ЗБОРАМИ

О годині 5-ій по пол. того ж дня в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ ШОПЕНА при Райс і Кембел вул.

Доповідачі:
Всеч. о. МАРІЯН БУТРИНСЬКИЙ
Всеч. о. ЙОСИФ ШАРИЙ

У мистецькій частині:
Хор „СЛАВУТА" при Катедрі СВ. О. МИКОЛАЯ і
Хор „ПРОМЕТЕЙ" при парафії СВ. ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ

- Вступ за добровільними датками.
- ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄМО ВСЕ ГРОМАДЯНСТВО ЧИКАГО И ОКОЛИЦІ.

ПО XI КОНГРЕСІ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

(Продовження зі стор. 2-ої

ської організації рішати про те, хто має репрезентувати її в Екзекутиві чи Політичній Раді. Цю справу, на внесок Статувої комісії, докладно інормовано.

Треба ще згадати намагання обмежувати можливості перевибору окремих членів керівних органів УККА, зокрема й президента УККА. Чомуне вірити в раціональність поступовання делегатів на кожному Конгресі Українців Америки? Делегати репрезентують суверенну волю членських організацій, і вони кожночасно найкраще відчувають, що є на потребу саме на даному етапі діяльности УККА. Не слід ставити їх у примусове становище впроваджувати зміни за всяку ціну. Зміни раціонально переводити тільки тоді, коли вони виходять на краще для УККА й усієї української громади. Зміни задля самої зміни можуть вийти на шкоду. Учасники Конгресу кожночасно найкраще орієнтуються в тому, що потрібне, що можливе перевести без шкоди для УККА, як цілости.

Закінчуючи підсумки цієї ділянки праці XI Конґресу Українців Америки, слід звернутися лицем у майбутнє. Перед усіми нами стоїть питання: в який спосіб найкраще перевести в життя всі ухвали XI Конґресу і чим конкретно кожний з нас може до цього причинитися. Тому саме тепер, на початку чергової чотирирічної каденції, слід кожному, кому лежить на серці добро української справи, подумати й укласти на письмі для Екзекутиви УККА свої доброзичливі й конструктивні поради. Поради ці повинні йти по лінії: Що конкретно робити; Як зобити; Якими людськими й матеріяльними ресурсами реалізувати намічену програму? І також кожний з нас повинен застановитися над питанням: Чим я конкретно можу допомогти, а тоді й успіхи будуть кращі.

І нарешті, якщо в українських організаціях, як і надалі нуртують думки про потребу драстичної зміни в структурі УККА, тоді, на мою думку, навіть сьогодні ще не заскоро організувати зустрічі членських центральних організацій для повного узгіднення, в якому напрямі слід міняти структуру УККА для підвищення ефективности осягів у праці та для одночасного наладнання якнайкращої гармонії в співпраці членських організацій на форумі УККА. Але, на мою думку, це справа всіх центральних організацій, членів УККА, а не окремих одиниць, ані навіть Статутової комісії!

Делеґати на XI Конгрес Українців Америки виконали свої завдання в повному почутті відповідальности перед історією зорганізованої Української громади в Америці і діяли в почутті солідарности з українським народом на рідних землях. Були вони переконані, що ті, хто стоїть у перших лавах боротьби за волю і долю українського народу на рідних землях, були б їм не підказували діяти інакше.

Українці в Німеччині плянують дім...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

такий український дім для старших людей, у якому зможуть приміщуватись також українці-пенсіонери з Америки й Канади, якщо того забажають. Вже закуплено від міської управи Ессену за півціни 7 480 квадратових метрів площі, за 20 хвилин ходу пішки від самого центру того великого промислового міста на Рурщині. Ділянка є в дуже доброму районі міста, і на ній буде збудовано „Украінішес Альтерсгайм", себто український притулок, а також каплицю та інші удогіднення. Голова української професійної спілки в Німеччині п. Данило Кушляк, родом із Калущини, постійно перебуває в Німеччині. У ЗСА він буде відвідувати українські скупчення до другої половини листопада. Хто бажав би написати до нього про докладніші інформації, може адресувати листа для п. Кушлика на „Самопоміч" у Ню Йорку.

Заплановане будівництво українського притулку для старших віком, поєднаного з культурно-громадською працею та з можливостями задовольняти в традиційному дусі релігійні потреби, підтримали репрезентанти всіх церков: УКЦеркви, УАПЦеркви та німецької Євангелицької Церкви, даючи на це добре діло своє благословення. Українці Америки і Канади могли б також видатно допомогти добрій справі фінансовими пожертвами, незалежно від їх розміру. Чеки або „моні-ордери" слати на адресу:

Ukrainisch-Christliche Arbeiter-Bewegung, 43 Essen-West, Martin Luther Str. 58, West Germany.

Або до Дрезденського Банку в Ессені:

Baukonto der UCAB Nr. 1-043 765, Dresdner Bank AG Essen; Postscheckkonto Essen 1739 57.

КОРОТКІ ВІСТКИ

У РУМУНІЇ ПОЗБАВИЛИ Корнелію Манеску його становища міністра закордонних справ, що його він займав від 1961 року. Офіційно сказано, що він отримає інше призначення. Новим румунським міністром закордонних справ став Георгію Мацовеску. Манеску був неначе живим символом „незалежної" від Москви закордонної політики. Не відомо, чи відсунення його позначиться на зміні румунської політики, з більшим узалежненням її від директив з Москви.

ЄГИПТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЗІЗ СІДКИ ЗАКІНЧИВ дводенну візиту в Москві і відлетів до Каїро, осягнувши тільки половинчастий успіх — твердять газети. У проголошеному офіційному комунікаті згадується тільки загально про дальшу „всебічну" підтримку збоку СССР для „справедливих арабських вимог" щодо звороту окупованих Ізраїлем арабських земель, але нема там натяку ані на доставлення Єгиптові нових родів офензивної зброї, ані про активну допомогу Єгиптові у випадку його нової війни проти Ізраїлю. Зате за позитивний знак уважають, що Леонід Брежнєв, Микола Підгорний і Алексєй Косигін прийняли запрошення відвідати Єгипет.

У НЮ ЙОРКУ НА БРУКЛИНІ, поблизу Белмонт евеню, на молоду матір із сином, негритянку, напав підросток-негр із круглою африканською зачіскою. Він вимагав грошей, а коли жертва хотіла витягти гаманця, раптом ударив п-і Токкер ножем у спину і втік. Жінка померла в шпиталі, трьох дітей забрали родичі, наймешпій сироті лише 9 місяців від роду.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ЗАЖАДАВ ВІД ФІРМИ „Нерінґ Брадерс" заплатити до каси майже 250 000 долярів за те, що фірма незаконно попідвищувала ціни за винайм помешкань у її 350 домах у Ню Йорку. Уряд буде карати домовласників, які підвищують ціни на кватири заради наживи.

ПОНАД 5 500 МЕДИЧНИХ СЕСТЕР у Ню Йорку заявили, що вони будуть змушені вдатися до „італійського страйку", бо працюють без контракту. Такий страйк означає, що медсестри будуть доглядати хворих у шпиталях, але не виконуватимуть інших обов'язків — бюрової праці, телефонічної обслуги, прибирання тощо.

КРУГЛО 200 ФІРМ ТА КОРПОРАЦІЙ у Ню Йорку або підвладні, або ж інфільтровані „мафією", про що повідомив дистриктовий суддя з Бруклину Юджін Голд. Ці відомості вдалося одержати у вислідi електронічних підслухувань „головного штабу" мафії в Канарсі, серед звалищ непотребу й старих знищених автомобілів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 21-го ЖОВТНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори 397 Відд. від години 3:30-4:30 по пол. в домі Т-ва Укр.-Амер. Горожан при 847 Н. Френклін вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) — $2.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) — $3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії) — $4.00
ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) по — $3.00
за інч за кожного рода оголошення.
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту — $4.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти — $6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.